ԺԳ. ՏԱՐԻ 3703 (Ն. Տ.) 1 ՅՈՒԼԻՍ 1896 19 ՅՈՒՆԻՍ 1896 19 ՄՈՒՀԱՄՄԱԴ 1314 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԿԻ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալատիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դամեկան արժար	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դուսառաց ղրքասարի ծախքը միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռուստ տան տպագրական մեքանաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԾԱԽՔ

Կարդացի՛ք Բայսընպէրկէն գրուած «Յայտնութիւնները՝ ուսանողական կեանքէ։ Անակնկալ մը պատճառող կամ ընդհանուր հետաքրքրութիւն շարժող յայտնութիւններու կարկէն չէին անոնք, այլ մեկին ու զրական ծանօթութիւններ ուսանողներու նիւթականին վրայ, մասնաւորապէս այն ծրնողքներուն յատուկ որոնք կուզեն Եւրոպա զրկել իրենց զաւակը՝ ուսմունք կամ արուեստ մը սորվեցնելու եւ այս տեսակէտով՝ շատ մը հետաքրքրաշարժ համարուող գրուածքներէ, վերացական տեսութիւններէ, նկարագրութիւններէ աւելի կարեւոր էին։ Թօղուածագիրը որ ինքն ալ արհեստագիտական ճիւղի կը հետեւի, ուսանողական պահանջներու վրայ շարք մը յօդուածներ՝ այս անգամ երեւան կը բերէ դրամի խնդիրը։ Պէտք չէ որ նիւթական միջակ կարողութեան տէր հայրերուն անմատչելի երեւայ իր տղան եւրոպական համալսարան մը զրկելու դաղափարը, եւ կամ զրկելէն ետք՝ խաղալիկ դառնայ անոր քմահաճոյքներուն, անվերջ պահանջմներուն։ Երիտասարդ մը ամենական հնդէն ետքը սակիով կընայ իր բոլոր ծախքերն հոգալ Եւրոպայի կեդրոնական կամ դաւառական քաղաքի մը մէջ, վարժարանական պիտոյքը եւ համալսարանական ուսումնավճարն ալ մէջը հաշուելով։ Փոքրաւորութեամբ ու գիտակցութեամբ կը յայտարարէ այս բանը մեր ուսանող — թղթակիցը որ գուցէ կարդ մը երիտասարդներու տհաճութիւն հրաւիրէ, որոնք զրսանքի ծախքեր ալ կը բարդեն իրենց անձնական հաշուեցոյցին վրայ, բայց ապահովապէս իրական ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէ ծնողքներուն։ Ուրիշներ ալ, համեստ կարողութեան տէր տղաքներ որոնք քանի մը տարի անցուցած են համալսարանական այս կամ այն քաղքին մէջ, նոյն վկայութիւնը բերած են։ Որո՞ւ մտքէն կ'անցնի զրօսանքէ զրկել իր զաւակը։ բայց ասոր համար հարիւրաւոր ֆրանքներ տրամադրելու պէտք չիկայ. ուսանողական շրջագայութիւններէն զատ որոնք կը կազմակերպուին վարժարաններուն կողմէ, իւրաքանչիւր աշակերտէ պզտիկ մասնակցութիւն մը միայն պահանջուելով, երիտասարդը իր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնէ մատենադարաններ ուսումնասիրութեան համար, հանրային պարտէզներ կամ պուրակներ՝ պտոյտի համար, ու դեռ կարդ մը վայելչներ. մտաւորական կամ ֆիզիկական, մաքուր ու առողջարար, ամենքն ալ ձրի։

Նիւթականին վրայ չենք կարծեր որ ասկից աւելի ծանրանալու պէտք ըլլայ, ուսումնասէր հայերուն բայայատ կերպով հասկցնելու համար որ եթէ ցանկութիւն ունին իրենց զաւակը Եւրոպա զրկել, ծախքէն չի խրտչին։ Մեզադրելի չեն անոնք եթէ շատ անդամ սխալ ենթադրութիւններու վրայ հիմնելով իրենց հաշիւը, կը վարանին կամ կը հրաժարին. այդ սխալանքները ուղղելու եւ տարակոյսները փարատելու կոչուած են Աբգարի «Յայտնութիւնները» կամ ընդհանուր հետաքրքրութիւն շարժող յայտնութիւններու կարդէն չէին անոնք, այլ մեկին ու զրական ծանօթութիւններ ուսանողներու նիւթականին վրայ, մասնաւորապէս այն ծրնողքներուն յատուկ որոնք կուզեն Եւրոպա զրկել իրենց զաւակը՝ ուսմունք կամ արուեստ մը սորվեցնելու եւ այս տեսակէտով՝ շատ մը հետաքրքրաշարժ համարուող գրուածքներէ, վերացական տեսութիւններէ, նկարագրութիւններէ աւելի կարեւոր էին։ Թօղուածագիրը որ ինքն ալ արհեստագիտական ճիւղի կը հետեւի, ուսանողական պահանջներու վրայ շարք մը յօդուածներէ կը բերէ դրամի խնդիրը։ Պէտք չէ որ նիւթական միջակ կարողութեան տէր հայրերուն անմատչելի երեւայ իր տղան եւրոպական համալսարան մը զրկելու դաղափարը, եւ կամ զրկելէն ետք՝ խաղալիկ դառնայ անոր քմահաճոյքներուն, անվերջ պահանջմներուն։ Երիտասարդ մը ամենական հնդէն ետքը սակիով կընայ իր բոլոր ծախքերն հոգալ Եւրոպայի կեդրոնական կամ դաւառական քաղաքի մը մէջ, վարժարանական պիտոյքը եւ համալսարանական ուսումնավճարն ալ մէջը հաշուելով։ Փոքրաւորութեամբ ու գիտակցութեամբ կը յայտարարէ այս բանը մեր ուսանող — թղթակիցը որ գուցէ կարդ մը երիտասարդներու տհաճութիւն հրաւիրէ, որոնք զրսանքի ծախքեր ալ կը բարդեն իրենց անձնական հաշուեցոյցին վրայ, բայց ապահովապէս իրական ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէ ծնողքներուն։ Ուրիշներ ալ, համեստ կարողութեան տէր տղաքներ որոնք քանի մը տարի անցուցած են համալսարանական այս կամ այն քաղքին մէջ, նոյն վկայութիւնը բերած են։ Որո՞ւ մտքէն կ'անցնի զրօսանքէ զրկել իր զաւակը։ բայց ասոր համար հարիւրաւոր ֆրանքներ տրամադրելու պէտք չիկայ. ուսանողական շրջագայութիւններէն զատ որոնք կը կազմակերպուին վարժարաններուն կողմէ, իւրաքանչիւր աշակերտէ պզտիկ մասնակցութիւն մը միայն պահանջուելով, երիտասարդը իր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնէ մատենադարաններ ուսումնասիրութեան համար, հանրային պարտէզներ կամ պուրակներ՝ պտոյտի համար, ու դեռ կարդ մը վայելչներ. մտաւորական կամ ֆիզիկական, մաքուր ու առողջարար, ամենքն ալ ձրի։

Նիւթականին վրայ չենք կարծեր որ ասկից աւելի ծանրանալու պէտք ըլլայ, ուսումնասէր հայերուն բայայատ կերպով հասկցնելու համար որ եթէ ցանկութիւն ունին իրենց զաւակը Եւրոպա զրկել, ծախքէն չի խրտչին։ Մեզադրելի չեն անոնք եթէ շատ անդամ տիրանալ. անոնք երբեք մեր ոտքը չեն դար. մենք մէջտեղ պիտի նետուինք, այս ինչը պիտի սիրաշահինք, այն ինչին հաճութիւնը պիտի առնունք, մեր աշխատութեան ժամերէն մաս մը պիտի խլենք, մեր գրասենեակներն ալ պիտի մոռնանք. այս պայմաններով քիչ ատենուան մէջ կ'ընտանենանք մեր ընտրած լեզուին թերականական կազմութեան ու կանոններուն, բայց առէն բան հոս չը լմնար, մեր առջեւ բացուած ուսման դաշտը խիստ ընդարձակ է, պէտք է հոնկէ անցնինք արդելքներուն դէմ դնելով։

Սակայն հոս պահ մը կենանք եւ հարցնենք թէ միթէ ամէն աշակերտի համար կարեւո՞ր է անարատաճառ լեզուներ գիտնալ. այն ուսանողին՝ որ քանի մը տարիներ դպրոց յաճախելէ ետքը պիտի մեկնի ա՛լ հոն չվերադառնալու ուխտով՝ ի՞նչ օգուտ ունի երկու երեք լեզուներու կիսկատար ծանօթութիւնը. աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար որ անոնց վատնած ժամանակը ուրիշ օգտակար զբաղանքներու նուիրէր ան.— ոչ, սովորութիւնը տեղը տանելու է հոգը. խնդճ տղաքներուն միտքը չոր ու ցամաք սկզբունքներու ընդունարան ընելու է եղեր վերջապէս հետեւելու է եղեր կոյր մեքենականութեան ջախջախիչ ուղղութեան, որ իր աւերումները յառաջ կը տանի անդադրում։

Եւ այս զարմանալի չթուիր ինձ, որովհետեւ տակաւին կը ծանանք յարգ ընծայել հին պատուելիական սա մեթոտներուն։ Հայեցողութեան սահմանին մէջ կը գործենք մենք որ գիտութեան հիացողներու հովը առած ենք։ Դատաբարակութեան և կրթութեան մէջ աւելի փորձառութեան ու գիտողութիւններու պէտք կայ, բարեշրջական օրէնքը մտաւորական կարողութիւններու զարգացման մէջ երեւան կուգայ իր էն չոշոշուն փայլերով. ամէն տարիք, ամէն հասակ իր ըմբռնելու ձեւն ունի. մանկավարժութիւնը ցոյց կուտայ մտքի ատոմներուն ընտանեսական ու հոգեբանական տեսութիւններով։ Բայց այս ամէնը միայն գիրքի էջերուն մէջ մնալու սահմանուած են կարծես, և ատոնցմէ անդին կրնա չանցնին։ Սրբենքը իր Ընդերքական գիրոր-Ընթերցա-ներաշնչ-Ընեան մէջ ըլլօրեն ի վիր կը հանէ ստուգութիւնը այս իրողութեան, որ ընդհանրացած է ամէն տեղ. հեղինակներն իսկ իրենց պաշտպանած սկզբունքները չեն գործածեր։

Ինչո՞ւ լեզուներու տարափներ պիտի տեղացնենք մեր ուսանողներուն, մանաւանդ գաւառացի ուսանողներուն գլխուն երբ դեռ անոնք իրենց մայրենի լեզուն լաւ մը չեն իրացուցած. կեանքի ծաղիկ հասակը ցօղի տեղ կը ծծէ այդ եռեամեները որոնք շատ շուտ կը խանձեցնեն զանոնք։ Ստէպ ստէպ բողոք կը բառնանք թէ սկզբնատիպ գրչներ չունինք.— այո՛, չունինք, որովհետեւ գրականութեան մէջ թիւր ճամբաներու կը հետեւինք. ի՞նչ իրաւունքով սկզբնատպութիւն ու տոհմային ոգի կը պահանջենք մեր գրողներէն, որոնց միտքը եւրոպական մտածութիւններու վրայ կը պտուռտենք. հեղինակ մը մեծ պտիւ կը վատկի մեր մէջ, բաւական է որ օտարազգի ըլլայ, և այս ընթացքը նոյն իսկ մեր լուսամիտ գաղափարին նախապաշարումն է։

Իրաւ, չէ կարելի ուրանալ թէ կան գաղափարներ որ ընդհանուր ըլլալու կոչուած են և ամբողջ մարդկութեան կը պատկանին, սակայն գիտնալու է թէ հայն ալ անոր մէկ անդամն է, և հետեւաբար ինքն ալ կրնայ ունենալ իր առանձին տեղը մարդկային բանականութեան ընտիր արտադրութիւններու մէջ։ Դասատուները կը կախարդեն աշակերտները օտար փայլուն անուններով, և այս փրկիչները ատոնց գոնէ մէկ մէկ գրուածները կարդալու դիտումով լեզուներ սորվելու մենամոլութեան մէջ կ'իյնան, լեզուագէտի հռչակ հանելու կը տենչան, և շատ անգամ կէս ճամբան յուսահատած վերջ կուտան իրենց անցաջող ձեռնարկին. այսպէս կը տուժեն երկու կողմէն, ու երբէք տեղեկութիւն չեն ունենար իրենց անմահ մատենագիրներուն վրայ՝ որոնց մէջ պաշտելի դէմքեր չեն պակիր։

Հրապարակագիր մը անցեալ օր իրմէ յայտնած էր՝ գէթ գաւառացի երիտասարդութեան պահել տալ մեր գրականութեան իսկական գոյնը՝ որ իր պարզութեան մէջ չեմ գիտեր ի՞նչ քաղցր ու յուզիչ շնչտեր ունի, և որ սակայն անհետանալու սպառնիչներ ցոյց կուտայ։ Ա՛խ, ամէն ճիգ թափելու ենք, որպէս զի այդ գրվատի լեզուն և մտքի պէս անուշ նկարագրութիւնները չխանգարին օտարամուտ տարրերով. բարեյիշատակ Սրուանձտեանցի այդ գաւակներ՝ Դուրեանի կրակ ու բոց յոյզերով բորբոքած՝ կարող են գերել մեր սիրտն ու զգացումներ. ի՞նչ փայթ թէ ուրիշ լեզու չեն գիտեր. անոնք էն մեծ դերը կրնան կատարել մեր գրական սա՝ խանդաղատ շարժումին մէջ։ Լայպչանցի Աղգագրական Հանդէսը քաջալերանք մը պիտի ըլլայ անոնց և պիտի գրեն ընդ միշտ։ Մենք չատ կը սիրենք այդօրինակ աւանդական զրոյցներ ու վէպեր որոնք մեր հոգիին քիկորներն են։

ՊԼՈՒԶ

ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ

Տրքմ՚ենոթ Բասլի զարհուրելի աղէտին առթիւ, փարոսներու խնդիրն այժմէութիւն կը ստանայ, և Ֆրանսական թերթ մը մանրամասն ու չահեկան տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Ֆրանսի փարոսներուն վրայ։

Ինչպէս արդէն ըսուեցաւ, յիշեալ շոգենաւին ընկղմելուն պատճառը մշուշն էր որ փարոսներուն լոյսը փակեց. վասն զի այն ժայռերը որոնց վրայ խորտակուեցաւ Տրքմ՚ենոթ-Բասլ, կը գտնուին Ուէսան կղզիին վառաւոր լոյսին շրջադիծին մէջ։ Եթէ մշուշ չըլլար, դժբախտ նաւաղները անշուշտ պիտի տեսնէին թէ իրենց կորստեան կը դիմէին խութերուն վրայ։

Ֆրանսի ծովեզերքը մասնաւորապէս վտանգաւոր է՝ Գէլ-Իլէն մինչեւ Շերպուր. ամեն կողմէ ծովուն մէջ թագչած ժայռեր կան, համր ու սոսկալի խութեր։

Մանչի մէջ երկու փարոսներու միջեւ եղած հեռաւորութիւնն է 30 մղոն, ովկէանոսին մէջ՝ 35 մղոն, Բրովանսի մէջ 40 մղոն, Ալժէրիի ու Թունէզի մէջ 50 մղոն. և որովհետեւ լոյսի մը արձակման ատիճանը առնուազն 30 մղոն է, հետեւապէս Ֆրանսա չըշրջապատուած է լուսեղէն շղթայով մը։

Ֆրանսի ծովեզերքներուն լուսաւորութիւնը, աւելցնելով նաեւ Քորսիքան և հելիսիային Ամբրիկէի գաղթականութիւնները, ապահովուած է ամեն տեսակէտ և ամեն մեծութեամբ 690 փարոսներով, որոնք եղով, կազով, եկեքտրականութեամբ կը վառին. հաշուելով նաեւ չինուելու վրայ եղող փարոսները, լոյսի զօրութիւնը հաւասար է 149 միլիոն ճրագներու լոյսին։ Փարոսներու բարձրութիւնը կը տարուբերի 50էն 70 մէթրի միջեւ։ Երկրին կորնթարթութեան պատճառաւ այս բարձրութիւն այնքան կարեւոր է որքան լոյսի զօրութիւնը։ Շատ անգամ փարոս մը չի տեսնուիր միայն անոր համար որ հորիզոնին տակ կը կորսուի. ասիկա եւս ապացոյց մ'է երկրիս կլորութեանը։

Ամենէն բարձր փարոսն է Պառֆլէօռինն ի Նորմանտիա. 73 մէթր բարձրութիւն ունի։ Բորտուռանինը, Ժիրոնտի մուտքին վրայ, 63 մէթր բարձրութիւն ունի, և Բլանկիէնը, Մարսիլիոյ առջեւ, 59։

Փարոսները չավազանց ամուր չինուած են ջրաբաչխական կրախիճով, որուն դիմացկունութիւնը ջուրի մէջ անսահման է։ Այս կերպով չինուած է Թայլ-Այլէնտի աշտարակը, Նիւ-Եորքի մուտքին մօտ, որ ամերիկան փարոսներուն էն հզօրն է։ Եկեքտրականութեամբ լուսաւորուելով իր ճառագայթումը կը համապատասխանէ 123 միլիոն ճրագի։

Ֆրանսի 690 փարոսներուն միայն 13ը եկեքտրական են, և բնականաբար ամենէն նորերն են եթէ ոչ իրենց չինուածք դէթ իրենց զետեղումի. միւսներն իւղով կամ կազով են. բայց իւղը աւելի ազէկ է։

Երբ գիշերը պայծառ է, անհնարին է որ նաւ մը ծովեզերք իյնայ առանց յանցանքը իրեն ըլլալու։ վասն զի պէտք եղած մեծագոյն միջոցն ընծայուած է նաւաղներուն՝ իրենց ուր գտնուիլն հասկնալու համար։

Այսպէս, փարոսներուն ամենն ալ իրարու չեն նմաներ, և ընդհակառակն բաւական տարբեր են՝ իրարմէ որոշուելու համար։ Ամենք անչարժ փարոսներ են. ուրիշներ խաւարումներ ունին, որոնց տեւողութիւնը այլազան է։

ՏԻՐԱՑՈՒՆ ՈՒ ԺԱՄԿՈՂԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Գ.

Նա կը մեկնէր և լուսնի ծնունդի ու խաւարման պատճառներն. մեր պապերը, կ'ըսէր տիրացու Մարտոն, անապատի մէջ հալաւի չա՞տ հասարթով էին. բանակ, մանած հայն չկար, ի՞նչ հագնէին.—Ատուած երամանք երից լուսնեակին, նոր Լ-ֆո-լ ըլլալու, և ոչուհետև ամէն նորն լուսն, հալաւներն կը նորոգուէին, և կարգ մը ասոր նման բաներ։

—Մեղա՛, Ատուծու, կ'ըսէին ռամիկներն, աչխարհք ըտ ի՞նչ բաներ կա՞ն, երեսնկ քըզի, Մարտո, որ իմատուն եղեր ես, եօթն իմատուններն էլ քեզի պէս չեն եղած, էտ բերան չէ. Աւետարան է։

—Դեռ իմ իմատութիւնն ո՛ւր տեսար, կ'ըսէր նա՝ չվանալով և ուռելով, ձեր տուն չէն, եօթն անուան տէր վկայ, սիրտ ընեմ կորին սիւնէն ի վեր կը հանեմ. հապա տարտա՞կ մեացի վանքի մէջ։

—Դինա՞ս, Ցարօ՛, Մարտոն չա՞տ սատանայ է, չեղնի՞ Խիպիլիկ ֆօլօռն էլ զըտեր ես, դարձաւ գէպ ի տիրացուն։

—Խիպիլիկ քօլօռ գտնե՛լ, Թա՛հա, չա՞տ զոր բան մ'է, գարնան, ով որ ամենէն առաջ տեսնէ նորեկ ծիծեռնակն, իր կեցած տեղն վրայ, կրունկով եօթն փաթ շուռ գայ, գործելի մը կոտր պիտի ելնայ էն տեղէն։ Սկսէ՛ քաշէ աչք, և նախքան գեղ դառնալու առջի իրիկուն, Թուխդեղի պէս աչքն քաշէ, երթայ յառաջ, կ'առնու քօլօռն կը պրծնայ։

—Տօ՛, քու Աստծու սէր, էտ աղէկ է, գարուն էնինք, ըսաց Ցարօն։

—Ընկնաւո՛ր, քու գլխուն վայել է, էնպէս գիւրօ՞ն, թլիսմն չդիտցողը չէ թէ քօլօռն կ'առնէ, զհոգին լէն վրայ կիսայ, անճամ Մարտոն գիտէ անոր հունարն, և ծիծղայ։

Երբ ատեն ատեն ծերուկ աէրտէրներ ալ նորկայ գտնուէին Տիրացուի փիլիսոփայական խօսակցութեանց, գեղապատն կը բեկբեր զանոնք։

—Տեսա՞ք, տէրտէրներ, դուք լէ կարդացեր էք, տիրացուն լէ։ Լոի չա՞ս խօսուսկ է ձենէ, ինչ քար վերցնես տակէն կ'ելնայ. զըմէն բան խօսաց։

—Աստուած է՛լ կարողութիւն իսայ, ասաց տէր Մովսէսը, օրհնա՞ծ, սուրբ Կաբպատու դուռն չնորհք կուտայ։ է՞ մեր, գեղի գոտան և ախառներ մեծցանք։ Գեղի կարդալ է, ինչ էնինք։

—Աւէ՛, Աւէ՛, խնդանթաց Տիրացուն, պարծանք չեղնի, եօթն տարի կրնամ դաս տալ քու տէրտէրներուն։ Մըը վարդապետ, Աստուած իրեն երկէն կեանք տայ, զՏանացոյց՝ ըմէն բիրան էր, ի՞նչ կ'ըսես, աչխարհք իրեն պէս պիլիճի չկայ. իմաստուն-նիչ իմաստուն կ'ենդնայ։

Տիրացուն էլ կարգ մարդու չէր տար, կը խօսէր ու կը խօսէր, ամէնն իր անձի վրայ։ Ինչպէս արլի հազար առակն ալ քարճնի վրայ։ Տէրտէրներու, համբաներու այցելութիւնք աւելի փքացուցին զնա, և սատ փիլիսոփան չէր քուճներ խօսիլ ոչ իրենց տնեցւոց և ոչ հասարակ գեղացւոց հետ։ Իր մտքէն կանցնէր թէ՝ ատուգիւ անոնք անասուն, իսկ ինքն իմաստուն է։ Եկեղեցւոյ մէջ իսկ անճառնի չարժումներ կընէր, ամէն մէկ ասացուածոց ատեն՝ իբր թէ տէրտէրներու սխալներն կը բռնէր, ու քա՛հ քա՛հ, ծիծղալով կը դառնար, կը նայէր ժողովրդին՝ զլուխն երերցընելով։

Տիրացուն՝ քչիկ, քչիկ երեւան կը հանէր իր մրոտ բարբերը և կսկեր պղտորել իր յիմար կարած գեղացու զուլալ և յստակ սիրտն։

Երկու ամիս անցեր էր այդ օրերէն, էլ ամառ էր։ Օր մը՝ տիրացու Մարտոյի Հայրսուրբը նուիրակի պատուոյով Ս. գիւղն եկած, երեւելիներն հաւաքած, և պահպանելով մը յայտնած էր իւր իմաստուն փաքրաւորն գեղին գրպարը կարգել, և իրեն ալ տեսակ մը փոխանարդ, որ կարենար ամէն բանի մէջ իր մատն խօթել, և իր նուիրակութեան հաշիւներն ալ մաքրել։

Մարտոն հասած էր իր նպատակին. Ս. գեղի կապ և արձակն իր ձեռքն էր։

ԴԵՂԱՄ

=)(101)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՓՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

—Գործաւո՞ր, կըսէր սարսռալով... գործաւոր ամբողջ կեանքս մէջ։ Պ. տ'Արժանթոն իրաւունք ունի։ Նմաններուս հետ մնալու եմ, անոնց հետ պէտք է ապրիմ և անոնց մէջ մեռնիմ, մանաւանդ երբէք չփորձեմ աւելի վեր բարձրանալ։ Շատ գէշ կըլլայ։

Երկար ատենէ ի վեր ինքզինքն այդքան ջղաձիգ, այդքան կենդանի չէր զգացած։ Նոր, անծանօթ զգացումներ կը խռնուէին իր մէջ. և անոնց իւրաքանչիւրին խորը, փոփոխուն ալիքին հաղարաւոր մէկ հատուածակողմերուն մէջ խորտակուած լոյսի մը պէս, Սեսիլի դէմքը կը ճառագայթէր։ Ինչ չքեղութիւն չնորհի, գեղեցկութեան, անբծութեան։ Եւ ըսել որ եթէ փոխանակ գործաւոր մը ընելու, հանրային փոսը նետելու, դաստիարակած ու կրթած ըլլային զինք, պիտի կրնար այդ աղջկան արժանաւոր մարդ մը ըլլալ, իբրեւ կին առնել զայն, միմիայն ինք տիրանալ այդ գանձին։ Օ՛հ, Աստուա՞ծ... յուսահատ զայրոյթի այս աղաղակն արձակեց զոր կունենայ ակաց դէմ ի զուր մաքառող նաւաբեկեալը որ քանի մը զրկաչափ հեռուն կը տեսնէ չղոալը դարափին արեւով ողողուած ուր փռուած ուռկաններ կը չորնան։

Այս վայրկենին, երբ Օլիէթի ճամբան կը դառնար, դէմ դիմաց գտնուեցաւ մայր Սալէի հետ, որ փայտի բեռ մը առած էր կռնակը։ Պառաւը անոր նայեցաւ այն չոր ժպիտով զոր ունեցած էր առտուն երբ կըսէր. «Անշուշտ հիմակ այլ ևս չէք ուզեր զինքը։» Ձէք վեր ցատքեց այս ժպիտն առջեւ, և բոլոր զինք յուզող մտիկնութիւնը որ չէր գիտեր որի՛ վրայ իջեցնել, որովհետեւ իր ուղղակի թափին հետեւելով պիտի հասնէր իրեն սիրելի էակի մը, տկար ու այնքան թեթեւ էակը, միակ պատասխանատուն իր ազէտին, իր բոլոր մոլեգնութիւնը դարձաւ այդ սոսկալի պառաւին դէմ։

—Ա՛հ, ի՛ժ, մոռծեց, պիտի ըրցունեմ քու ժանիքներդ։

Այնքան սոսկալի դէմք մը ունէր որ դէպ իրեն գալը տեսնելով, Սալէ վախցաւ, նետեց տրցակը և անտառին մէջ նետուեցաւ ծեր այծի արագութեամբ մը։ Երբեմն «հարածումներուն» փախադարձութիւնն էր այս։ Բանի մը քայլ անոր հետեւեցաւ, յետոյ յանկարծ կեցաւ։

—Ինչդ եմ... Այս կին չատ ճշմարիտ ըսաւ ինծի... Սեսիլ ա՛ հիմա չպիտի ուզէ զիս։

Այն իրիկունը չընթրեց. ոչ կրակ վառեց ոչ լամպար։ Ճաչասրահին մէկ անկիւնը նստած, միակ խուցն ուր կը ընակէր և ուր հաւաքած էր ամբողջ տան մէջ ցրուած մէկ քանի կահերը, աչքերը սեւեռած ասպակապատ դրան վրայ որուն ետին աչնան գեղեցիկ գիշերուան մը թեթեւ մշուշը կը ճերմկնար լուսնի անտեսանելի ընթացքին ներքեւ, կը մտածէր.

«Սեսիլ ա՛ չպիտի ուզէ զիս։»

Ամբողջ գիշերը այս մտածումով անցուց։

Այն չպիտի ուզէր ա՛ զինքը։ Արդարեւ ամեն բան կը բաժնէր զիրենք։ Նախ գործաւոր էր, և յետոյ... Սոսկալի բառը շուրթերուն վրայ եկաւ. «պիտակ...» Կեանքին մէջ առաջին անդամն էր որ այս բառը կը մտածէր։ Տգայութեան ատեն, այս բառերը գրեթէ անկարեւոր բառեր են, երբ շուրջը բան մը չիկար չի յիշեցներ զանոնք, և Ձէք շատ քիչ իրդճակոր միջավայրի մը մէջ ապրած էր, մգնոտածներու ընկերութենէն անցնելով այն գործաւոր դասուն ուր բոլոր յանցանքներն իրենց արդարացումն ունին թշուառութեան մէջ։ ուր որդեգիր ընտանիքները աւելի բազմաթիւ են քան ուրիշ տեղ։ Երբէք հոր վրայ խօսուիլը չլսելով երբէք զրաված չէր անով. հաղիւ այդ սիրոյ պակասութիւնը զգացած էր իր քով, ինչպէս խուլ-համր մը կունայ հասկնայ իրմէ պակսած զգայութիւնները, առանց ճանչնալու անոնց օգտակարութեան չափը կամ անոնց հայթայթած վայելքները։

Հիմակ, ծնունդի այս խնդիրը ամեն բանէ աւելի կը զբաղեցնէր զինք։ Երբ Շարլոթ հօրն անունը ըսած էր իրեն, կատարելապէս հանդարտ մնացած էր այդ անտակնկալ յայտնութեան մասին. այդ պահուն կուզէր հարցափորձել զայն, մանրամասնութիւններ ստանալ, խոստովանութիւններ իսկ, ճիշդ գաղափար մը կազմելու համար այդ անծանօթ հօր վրայ... Մարքի տը Լ՚Ը բան... Իրօք մարքի՞զ էր։ Ասիկա մէկ նոր երեւակայութիւնը չէ՞ր տիրոջներով ու ազնուականութեամբ խեղայեղ այդ փոքր խեղճ ուղղին։ Նաեւ ճշմարի՞տ էր անոր մահը։ Մայրը այս բանը ըսած չէ՞ր իրենն՝ չպատմելու համար բաժանման, լքման պատմութիւն մը որմէ պիտի չկրնէր իր առջեւ։ Եւ եթէ ապրէր այդ հայրը, եթէ իր յանցանքը դարմանելու, իր անունը դաւակին տալու չափ վեհանձն էր։

«Ձէք, Մարքի տ՚ Լ՚Ը բան։»

Այս խօսքը ինքնիրենը կը կրկնէր իբր թէ այդ տիտղոս Սեսիլին ժառնդեր զինը։ Խեղճ տղան չէր գիտեր թէ աշխարհի բոլոր ունայնութիւնները կնոջ ճշմարիտ սիրտ մը շարժելու համար՝ չեն արժեր այն արգահատանքը որ կը բանայ զայն ամեն զրոյժանքներու։

«Պիտի զրեմ մօրս։ կը մտածէր։ Բայց հարցնելիքը այնքան փափուկ, այնքան կնճռոտ, այնքան դժուարին էր որ միտքը դրաւ երթալ Շարլոթը գտնել, անոր հետ ունենալ այն տեսակցութիւններէն մէկը ուր աչքերը կօգնեն խօսքերու, ուր լռութիւնն խոստովանութիւնները կը յայտնուին լուութեամբ մը շատ անդամ աւելի պերճախօս քան բառերը։ Դժբախտաբար երկաթուղի նստելու չափ դրամ չունէր։ Մայրը ղրկելու էր իրեն. անչուշտ անիկա այլ ևս մոռցած էր։

—Բէ՛հ, ըսաւ ինքնին, տասնմէկ տարու էի երբ ոտքով ճամբորդեցի։ Հիմակ աւելի ազէկ պիտի քալեմ, թէև քիչ մը բարկոր ըլլամ։

Արդարեւ յաջորդ օրը բրաւ այդ սոսկալի ճամբորդութիւնը. ու թէև նուազ երկար ու նուազ սարսափելի երեւցաւ իրեն, աւելի ալ տխուր գտաւ զայն։ Շատ յաճախագէպ ապաւորութիւն մ'ունէ հմայաթափութիւնն տղայութեան յիշատակներու որոնք կը մտաբերուին այն տարիքին մէջ ուր ամեն բան կը զատուի ու կը պատճառաբանուի։ Կարծես տղուն աչքերուն մէջ գունեղ նիւթ մը կայ որ այնքան կը տեւէ օրքան իր առաջին նայուածքներուն ազդեցութիւնը. քանի մեծցաւ, իր աքանչացած բաները ազատացան։ Բանաստեղծները այն մարդերն են որոնք պահած են իրենց մանկական աչքերը։

Ձէք տեսաւ տեղն ուր քնացած էր, Վիլնէօվ Սէն-Ժորժի փոքր վանդակաղուռը ուր կեցած էր հաւատացնելու համար տկնչիկաւոր քաքթի մը թէ իր մայրն հոն կը ընակէր, քարերու դէզն այն փոսին մոտ ուր փռուած մարմին մը այնքան փախցուցած էր զինք, և խարխուլ գինետունը, անհիմն աւազանոց զոր այնքան տեսած էր իր երազներուն մէջ... Աւա՜ղ, գինետան գալով, անանկ չատեր տեսած էր։ Շուայտ բանուորներու, պարապդրան թափառիկներու բատմելի դէմքեր որոնցմէ այնքան սաստիկ վախցած էր ատենօք, ա՛լ իրեն համար տարօրինակ չէին, և ատենց քովէն անցած պահուն կը մտածէր որ եթէ իր մանկութեան ձէքը, յանկարծ զուրս ելլալով ճամբուն փոշիին մէջէն իր փախստական ուսանողի վարանոտ ու ազազուն քայլուածքովը, հանդիպէր այժմու ձէքին, դուցէ ուրիշ ամեն բատմելի եւրեւոյթէ աւելի՝ անկից վախնար։

Կէսօրէն ժամ մը ետքը Բարիզ հասաւ, տխուր և ցուրտ անձրեւով մը. և չարունակելով բողոքտութիւնը զոր կրնէր իր յիշատակներուն ու արդի վիճակին միջեւ, յիշեց չքեղ արշալոյսը, մայիսի երկնքի մը գեղեցիկ պատառուածքը, որուն մէջ մայրն իրեն երուցած էր իր առաջին ուղեւորութեան ծայրը։ Գոքրիել հրեշտակապետի մը պէս վառքով շրջապատուած և իր լոյսին առջեւէն վանելով գիշերուան մթաստուար գունդերը։ Օլիէթի փոքր ամարաստանին տեղ, ուր իր խաան կերդէր ծաղկներու մէջտեղ։ Սպաֆայ Ցէպէրա Հանդէսին խոռոչային և ցուրտ գաւիթին տակ, տ'Արժանթոն, որ դուրս կիյնէր, երեւցաւ իրեն, ետեւէն ունենալով Մարոնվալը փոքրերով լեռնաւոր և մգնոտածներու ջնակատ մը որոնք նոր վիճաբանութիւն մը կը լմնցնէին մէկ քանի տաք խօսքերով։

—Վա՛յ, Ձէքը, ըսաւ խառնածինը։

Բանաստեղծը սարսռաց, վեր առաւ գլուխը։ Տեսնելով այդ երկու մարդերը, մէկը խնամով հագուած, ձեռնոցաւոր, փայլուն, պզտնէն նոր հլած, միւսը իր թափիշ չատ կարճ հագուստին մէջ ազազուն, երբէք կարելի չէր հասկնալ թէ ո՞և է կապ կար անոնց միջեւ։ Եւ ճիշդ այսպէս է կեղակարծ ընտանիքներու մանաւոր հանգամանքը, ատոմիճանն ուսկից կը ճանչցուի զիպուածն այդ ընտանիքներուն ուր հայրը ատաղձագործ է, ազիկը կոմսուհի և եղբայրը գեղի մը մէջ վարապարդար։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈՒՆԻՍ 19/1 ՀՈՒԼԻՍ, 1896

Քնոնական հարցեր

ԵԼԱԿԻ ԳՈՐԾԸ

Անցեալ օր խօսեր էինք երակի մշակութեան քանի մը տարւոյ միջոցին ի Կ. Պոլիս ստացած կարեւորութեան և ընդարձակութեան վրայ։ Ցիշեր էինք թէ երակի արտադրումն օրըստ զարգացաւ։ Նորհիւ երկաթուղւոյ հաղորդակցութեանց։ Այն յօդուածին հրատարակումէն ի վեր գրուեցաւ թէ երակ մշակողներն այս տարի վեսա ըրեր են՝ գիներու անկման պատճառաւ։ Այս առթիւ քանի մը իրողութիւններ կան ճշդելու կարգուելիկի լաւ տեսակն, այն որ «բնիկ երակ» կը կոչուի, և համաւաւոր է իւր բաց-վարդագոյն երանգով, իւր անոյշ հոտով և համով, այս տարի նոյնքան լաւ ծախուեցաւ օրըստ անցեալ տարւի։ որովհետեւ այս տեսակն էր զոր օտարազգիք խնդրեցին և քաշեցին մեր հրապարակէն։ Բայց ինչ որ չատ խնդրուած ուրիշ ապրանքներու մասին կը պատահի յուսահատ՝ երակի մասին ալ պատահեցաւ։ այն է՝ տեսակով որ երակ չատ կը խնդրուի, մշակողներն սկսան փոյթ չընել տեսակին, և «Ֆրէնկ չիկէյ» կոչուած եւրոպական պատատ կարմիր գոյնով խոշոր բայց անհամ երակներէն անկեցին, որք թէև չուտ աճեցան և ամէն տարիէ աւելի արտադրեցան այս տարի, բայց չընդունեցան։ Օտարներն այն երակներէն ունենալով արդէն, մերինը չուզեցին, չընդունեցին, որով արտադրուած բոլոր ապրանքը մեր հրապարակին վրայ մնալով, բնականապէս երեսէ ինկաւ։ Սա ևս կայ որ երակի սիրահարները մեր մէջ ալ բնիկ երակի համին վարժուած ըլլալով, նորատուտ տեսակը ժողովրդեան խոնարհ դասերուն մէջ միայն գնորդ ունեցաւ։ Այս տեսակէտով կրնանք ըսել թէ երակի ծառնալը բարիք մը եղաւ ժողովրդեան խոնարհ կարգերուն համար, որք երակ գնելիքնին հանոյքն ունեցան, մինչ յառաջագոյն օրան 3—4 զրուշի ծախուած ելակին ազբատաց համար ճշմարտապէս արգելիալ պտուղ էր։ Եւակն՝ ուրուելով՝ ուժնցաւ, և ուժնալով ժողովրդականացաւ, տատրիական-հրէական պատրաստ հագուստներուն, կամ գերմանական պիկկ-ունտ-չլեթգ (ուժան և գէշ) ապրանքներուն նման։ Մշակողներն եթէ ինչպես ըրին՝ պատճառն այն է որ սխալ հաշիւ ըրած էին։ Քանի որ խնդրանքն առաւելապէս օտար երկիրներու համար էր, պէտք էր օտար երկիրներուն հաճելի եղած բնիկ երակին մշակման հոգ տանիլ։ Ձեր ապրանքը կը բռնուէր, բայց պարմանաւ որ տեսակը նոն մնար։ Քանի որ տեսակն աւրեցիք, բնական է՝ որ չբռնուէր։ Այս կացութիւնը պարզել լաւ է անոր դարմանն ալ ցոյց տալու։ Պէտք է հոգ տանիլ երակի մշակութեան, բայց տեղական ազնուագոյն տեսակը միայն մշակելու պարմանաւ։ Միւս տեսակն ոչ իսկ այն կեռասն ու բալը կ՚արժէ որք այս պահուս արդէն իրաւացի մրցումի մը կրնեն անոր դէմ։

Երակի մշակողներն ուրիշ սխալ հաշիւ մ՚ըրին, ի սկզբան գիները չատ բարձր բռնելով, այնպէս որ չարաթներով քիչոն յոյս զրաւէ պակաս չտուին։ Զմտածեցին թէ այս տարի եղանն ուշ մնաց, և թէ չատ չանցած կեռաս, բալ և ծիրան պիտի գալին մրցել երակին դէմ։ Հետեւապէս, անոնք որ չափաւոր գնով պատրաստ էին երակ գնելու, ի սկզբան չմտածեցան երակին։ Ի մի բան, երակ մշակողները տարբերանն աւելի չահեր երաշխեցին այս տարի, և միջոցներու մասին խորհիր չտրին։ Իրենց այս տխրալը, սակայն, հարուցած մը չէ երակի մշակութեան ապագային։ Թող լաւ երակ տան և չափաւոր գնով, և Պոլսեցիք ու Պոլսեցիներէն աւելի օտարազգիք միշտ պիտի սիրեն տարւոյն այս անդրանիկի պատուը։

Բ. Ֆ.

Քաղաքական կացութիւն

Պ. ԼՕՐԻԷ, ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

Պ. Ռիվիէրա Լորիէ, Ֆրանսայի նոր վարչապետը, կոմերիկ է, և ֆրանսական սերունդէ։ Իւր երեք դար յառաջ, իւր ընտանիք Ֆրանսայի Ամժանէն Ֆրանսա գաղթեց և Ֆէպէզ հաստատուելով, միւսն Ֆրանսայոս, միւսն կոմերիկ մնաց։ Լորիէ նախակրթութիւնն առացաւ Ալբրաքիսեան Կրթարանին մէջ (Collège de l'Assomption)։ Յետոյ իրաւագիտութիւն ուսաւ Մարք Լ՚ին Համալսարանին մէջ, և 1869ին փաստաբան եղաւ ի Ֆէպէզ։ Լրագիր մը հիմնեց։ Իրրեւ փաստաբան, խմբագիր և պերճախօս մարդ, յաջող երեսփոխան եղաւ, և փայլեցաւ նախ նահանգային խորհրդարանին։ Յետոյ Ֆրանսայի խորհրդարանին մէջ։ Բաղձանքնամարդ մ՚է, ուրիշ, ազգաւ նայուածքով համակիր դէմքով, առաջ սեւ մազերով, և իր բան տարբերը բնաւ չի ցուցներ։ Անգլիերէն նոյնքան լաւ կը խօսի որքան ֆրանսերէն։

Թէեւ Պ. Լօրիէ միշտ հաւատարիմ մնաց Անգլիոյ, բայց իր կուսակից ֆրանսական մեծ հաւատքը մերթ ընդ մերթ ամրատանուեցաւ։ Միացեալ Նահանգաց հետ միանալ ուզելու, կամ Անգլիոյէն բոլորովին բաժնո երով զատ Պեռուիթիւն մը ձեւացնելու խորհուրդներուն առթիւ։ Պ. Լօրիէ իւր խորհրդարանական կուսակցութիւնը մարդեց այսպիսի հերձուածներէ։ Հալիֆաքս քաղաքին մէջ ատենաբանելով այս փաստիւ խնդրոյ վրայ, սա նշանակալից խօսքերն ըսաւ։

«Մեք ինչպէս բարեգործութիւնը մերոտունէն կը սկսինք, հաւատարմութիւնն ալ մեր տնական երկրէն կը սկսինք։ Կը պնդեմ թէ ոչ՝ որ ինձմէ աւելի հաւատարիմ է Անգլիոյ։ Պէտք չունիմ ձեզ յիշեցնելու թէ Ֆրանսական սերունդէ եմ։ Հաւատարմութիւնը բնական է ձեզ որ անգլիական արիւն կը կրեք։ Հաւատարմութիւնը կը հոսի ձեր երակներուն մէջ։ Բայց ես ալ կարող եմ ըսել թէ հաւատարմութիւն իմ արիւնս մէջ կը հոսի ուրիշ և թերեւս նոյնքան նուիրական պատճառաւ մը։ Ես Անգլիոյ Թագին հաւատարիմ եմ յերախտագիտութենէ չարժեալ։ Անգլիոյ գրօշին հաւատարիմ եմ, զի Անգլիոյ գրօշին ներքեւ իմ ֆրանսացին հայրենակիցներս վայելեցին տասնպատիկ աւելի ազատութիւն քան որչափ պիտի վայելէին եթէ Ֆրանսայի հպատակ մնային։ Բայց նաև չեմ վարանիր ըսել որ թէև չատ կը սիրեմ Անգլիան, բայց զԲանտաս աւելի ևս կը սիրեմ, և եթէ, Աստուած չընէ, օր մը գայ ուր Բանտայի չահերն հակառակին Անգլիոյ չահերուն, և եթէ հարկադրիմ մէկ կամ միւս կողմին իրաւունք տալու, բնական է որ ես այն տեղն իմ ծննդավայրիս Բանտայի կողմը բռնեմ։»

Վեհ. Վիքտորիա Թագուհւոյն դահակալութեան յոբելեանին առթիւ ալ Բանտայի խորհրդարանին մէջ ճառախօսելով, ըսաւ։

«Մեծ հաճոյք կը զգամ ըսելով որ եթէ իւր Բանտայի հպատակներ պէտք է երախտապարտ ըլլան Ն. Վեհափառութեան, անոնց ոչ մէկ հաւատացեալ աւելի երախտապարտ պէտք է ըլլայ քան Ֆրանսական ցեղէ սերեալ հաւատացեալ, որովհետեւ իւր հպատակաց ամէն դասերէն աւելի այս Ֆրանսային հաւատացեալ չքնաղէն զոր Վեհ. Վիքտորիա Թագուհին բացու իւր դահակալութեանը։»

Պ. Լօրիէ որ մի կողմէ իբրեւ Ֆրանսայի ցեղէ սերեալ և միւս կողմէ իբրեւ անգլ. հպատակ չէզոք դիրք մ՚ունի ուղիղ գատաստան մ՚ընելու համար, չատ ուշագրաւ խօսք մը կ՚ընէ երբ կ՚ըսէ թէ Անգլիոյ հպատակ եղած Ֆրանսացիք տասնպատիկ աւելի իրաւունք և արտօնութիւն կը վայելեն քան այն Ֆրանսացիք որք Ֆրանսայի հպատակ մնացեր են։ Ֆրանսայի համար չատ նպատաւոր վկայութիւն մը չէ այս։

ԳԻԶՄԱՐԳ ԵՒ Լ.-ՀՈՒՆԿ-ՋԱՆԿ ԴԷՄ ԱՌ ԴԷՄ

Անցեալ Եր. Լ.-Հունկ-Զանկ Համազարկէ յատուկ կառախմբով Ֆրիտրիխսրուէ ժամանեց, և կայարանին մէջ ընդ. առաջ եկան Պիզմարքի որդին Հերպերգ կոմս և փեսան Ռանցաու կոմս։ Պիզմարք ինք համազգեստ հագած չլինալի այցելուին կը ողջուէր իւր դղեկին մեծ սրահին մէջ, և ուրախութիւն յայտնեց անձնապէս ճանչնալուն համար զԼ.-Հունկ Զանկ, Չինաստանի ամենամեծ և ամենէն հռչակաւոր պետական մարդը։— Փոխարքան պատասխանեց։ Լեռ քիչ մը բան կարդացաց ընել միսն Զինաստանի համար, մինչ Ձեր Բարձրութիւն բանակոչ ալյարշի համար մեծ բաներ ըրաւ։»—Պիզմարք պատասխանեց թէ «Երկուքս ալ օգնեցինք մեր տերոյ մեծ երկիր մը կառավարելու։ Յարեց թէ ինք վարչապետ եղած պահուն միշտ փափաքած էր մօտենալ Զինաստանի, բայց իւր կամքէն անկախ դժուարութիւններ արգելք եղած էին։ Լ.-Հունկ-Զանկ յայտնեալ իրեն հետեւեալ չինացի պաշտօնատարները ներկայացուց իշխանին, որ անդրիերէն և Ֆրանսերէն խօսեցաւ անոնց հետ։ Ցերեկի ճաշը միասին ըրին ճաշասրահին մէջ, ուր 14 հոգւոյ համար սպաս դրուած էր։ Իրիկունը Լ.-Հունկ-Զանկ գարձաւ Պերլին, ուր ի պատիւ իրեն հանդէսներ և զբօսանքներ կարգադրուած են։

Գերմանիայէն մեկնելուն, չինացի Վարչապետը Պիզմարքի պիտի երթայ, ուր մանաւանդ պարապատ, երկաթի և զենքերու գործարանները պիտի պտտուր։ Ճապան մը պիտի մնայ Պիզմարքի մէջ, մօտէն դիտելու համար Պիզմարքի ճարտարութեանց ամենէն կարեւոր հաստատութիւններուն վրայ։ Գերմանական և ուրիշ գործարաններ իրարու հետ կը մրցին որ լինալու լաւ գործարան ունենայ իրենց վրայ, զի կը հաւատան որ կարեւոր ապարատներ պիտի դան Զինաստանէն։

ՕՐԹՈՏՈՔՍՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆ.—

Այն պահուն որ Գապը կը հրատարակէ նոր հրաւէր մը Եկեղեցիներուն՝ Հռոմայ Եկեղեցւոյն հետ միանալու, Մանչէսդրէի մէջ յունարէն և անգլիերէն հրատարակեցաւ «Պատասխան Մեծի Եկեղեցւոյն Կ. Պոլսոյ առ Պապական Շրջաբերականն վասն Միութեան», հրատարակիչն ըլլալով Արժ. Տ. Եւստաթիոս Մետալլինոս, վարդապետ Աւետման յունական Եկեղեցւոյն ի Մանչէսդրէ։ Անգլիերէն թարգմանութիւնն հրատարակուած է հաւատութեամբ և վաւերացմամբ Յոյն Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ։ Անգլ. լրագիրք մեծապէս կը հետաքրքրուին այս հրատարակութեան, որ Արեւելեան Եկեղեցւոյն Արեւմտեանին հանդէպ բռնած դիրքն որոշապէս կը պատկերէ, և անկիրան Եկեղեցւոյն անդամներուն մանաւանդ խորհրդածութեան առատ նիւթ կը մատակարարէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—

Քարտիկի կոմս, Պիզմարքի յաջորդը, բաւական կոդզուրուած ըլլալով իւր պաշտօնակատարութենէն ի վեր, կը պատրաստուի երեսփոխան ընտրուելու և Ռայխստակին անդամակցելու, իւր բարեկամաց թախանձանօք։

Ի ՊԵԼԿՐԱՏ.—

Շատ տարիներէ ի վեր սերպ ազգին փափաքած մէկ գէպքն էր որ տեղի ունեցաւ այս օրերս ի Պելկրատ։ Սև Լեռան իշխանն եկաւ տեսակցեցաւ Սերպիոյ Ակէքսանդր թագաւորին հետ։ Յայտնի է թէ այս երկու երկրաց ժողովուրդ նոյն ցեղին կը պատկանի և նոյն լեզուն կը խօսի։ Սերպք աւելի զարգացած են, բայց գաւառական և թուլամարթ ժողովուրդն, մինչ Սև Լեռնցիք, թէեւ ոչ այնքան զարգացած, բայց լեռնաբնակ են և չարքաշ կեանք մը կը վարեն։ Ալէքսանդր թագաւոր ի պատիւ իւր հիւրին մեծ ճաշ մը տուաւ։ Նիքոլա իշխան իւր բաժակառաւով ըսաւ թէ Սերպիոյ և Զոնակորոյի վեհապետք զարտին միաբանութեամբ վարել և ուղղել սերպ ժողովրդեան ճակատագիրը։ Սոյն երկուց երկրաց ժողովուրդն ուրիշ փափաք չունի բայց եթէ իւր տրդի ստացուածքները պահպանել։

Ա.ԶԱՌԼԻ ԱԳԼԻՍ ՀԱՆՐԱՅԻ ՄԻՋ

35,000 ՁՈՒՆԵՐ

Եռքահատակեալ նորագոյն հեռագրեր, զորս կը գտնենք երեկի սուրհանդակաւ առնուած թերթերուն մէջ, կը ծանուցանեն թէ ծովու և ցամաքի վրայ միանգամայն տեղի ունեցած ահռելի ցնցման զոհերուն թիւն է քսան և հօթն հազար, և ուրի հազար հոգի ալ վիրաւորուած կան։ Ինչպէս յայտնի է, երկրաշարժին հետ մէկտեղ լեռնակուտակ կոհակներ ցամաքին վրայ իջնալով, չատ մը աւաններ և գիւղեր ծովու ջրով ծածկուեցան, և երկու ազգներուն։ Միանգամայն տեղի ունենալն է որ այնքան ազետաւոր եղաւ։

ՀԱՆԵԼԱՆԻՆ՝ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԱՍՄՈՒՆ ՄԷՋ

Իտալիոյ գեղեցիկ Թագուհին Մարկարիտա անցեալ ամառ ի Մոնաքօ ասպիցաւ հեծելանին նոսին։ 12 դար առաւ ընդ ամենայն, և այժմ իտալուհեաց մէջ ամենէն քաջ հեծելանուագներէն մին է։ Հեծելանին նատած ժամանակ պարզ կը հագուի, և միայն մէկ ապասաւոր կը հեռեւի իրեն։ Անցեալ օր անհատական պարտէզի մը սահմաններէն ներս մտած ըլլալով, պահապան մը որ գինք չէր ճանչնար՝ ըսաւ որ ետ դառնայ։ Պահապանն յետոյ իմանալով որ ինքն ըլլալը, ապաստիցաւ Հեռեւեալ օր, Թագուհին պահապանին գրկեց իւր լուսանկարն, ինչպէս և իւր պատկերը կրող ոսկի դրամ մը, իւր կողմէ ընծայ տալով թէ կը յուսայ որ պահապանն այս մինչեւ պիտի կարողանայ յետոյ։ Հեռեւեալ օր, Թագուհին պահապանին գրկեց իւր լուսանկարն, ինչպէս և իւր պատկերը կրող ոսկի դրամ մը, իւր կողմէ ընծայ տալով թէ կը յուսայ որ պահապանն այս մինչեւ պիտի կարողանայ յետոյ։

Նիքոլա Բ. երբ Զարեւիչ էր՝ չատ կը զուարճանար հեծելանիւով։ Քաղաքական գործոցներուն մէջ գինք չատ հեղ կը տեսնէին իւր հեծելանիւով։ Բայց դահակալութենէն ի վեր պետական զբաղմունք այլ եւս չեն թոյլատրեր այս տեսակ ժամանց։

Վիլհէլմ Կայսր չատ վարժուեցաւ ասնուորդի կեանքին, և ուր որ կարելի է՝ հեծելանիւով կերթայ փոքրանակ ճիու։

Սպանիոյ Ալֆոնսօ ԺԳ մանուկ թագաւորն ևս տարի մը առաջ սկսաւ, և հիմա չատ լաւ հեծելանիւ կը նստի։ Բորդուկալի թագաւորն ի վաղուց վարժուած է ասոր։

Ցուսնատանի թագաւորէն սկսեալ, իւր ընտանեաց ամէն անդամք հեծելանիւ կը նստին։

Անգլիոյ մէջ, Կոնդէսի իշխանը կը գրաւնուի ի գլուխ հեծելանուագներու։ Բայց իւր տարիքն ու գիրութիւնն արգելք կ՚ըլլան ասոր չատ ժամանակ տալուն։ Իւր կինն և աղջիկ զաւակներն ևս չատ յաջողապէս կը վարեն հեծելանին։

(ԱՐԴՅՈՒՆԱՐԴԻ ՄԵԴԱԼԸՐԸ)

Զուիցերիայի Օր. Բայէր, որ վերջերս Բիւկլիսեան Տօնդրոի վկայական ստացաւ։ այս պահուս կարգ մը հրապարակախօսութիւններ կ՚ընէ իրական արդի նպատակութեանց հակառակորդական ոգեղէն Թերութեանց վրայ։ Անցեալ շաբաթ, երբ Զուիցերիայի Վարժարանների Ընդարձակութիւն հետ կը մրցին որ լինալու լաւ գործարան ունենայ իրենց վրայ, զի կը հաւատան որ կարեւոր ապարատներ պիտի դան Զինաստանէն։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

Գերագոյն Դատաստանի Դատաւորներէն Ֆիլտ, որ Գլեվլանդ Նախագահի կողմէ նշանակեալ է Ամերիկայի Գաղափարի Դատաւոր, Ամերիկայի Գերագոյն Դատարանի Դատաւորներուն մէջ ամենէն ազնիւ մարդն է։

ՔՈՆԵԱՔՆ. Ի. ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ

ՄՈՍՔԱԴ ԳԻՆԻՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ԱՄԵՆԷՆ ՀՈՒՏ ՔՈՆԵԱԿԸ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

Ցունական եւ Եւրոպական բազմաթիւ հիւանդանոցներու Մեծաքանակ առաքում բովանդակ Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Պուլկարիոյ, Ռուսիոյ, Ամերիկայի և Հնդկաստանի համար։

ՎԱՃԱՌԱՆԾ ԳՈՒՆԾԿԻՆ

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

ՎԱՃԱՌԱՆԾ ԳՈՒՆԾԿԻՆ

ՊԱԹԻՍԹԱ Ի ՊԻՐԷՈՆ

ՄԻԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՔՈՆԵԱԿԻ

Պ. Ֆ. ՊԱԹԻՍԹ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԻՐԷՈՆ

ՈՐ ՀՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒՆԻ

Հաստատեալ 1872 ին

Միակ ներկայացուցիչ Տ. Կ. Տիսբինատիս։ Կեդրոնական վաճառանոց, Ղալաթիա, Յիւլֆարի փողոց, թիւ 23.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Իւրի առաջին ատիճան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ Նախնական դատարանին անդամներէն Պազը պէյի, նոյն դատարանին ընդհանուր դատախազ Ֆուատ պէյի և Արտաքին գործոց Նախարարութեան Թղթակցութեանց գլուխին առաջին քարտուղար Պազը պէյի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Էտիրնէի նահանգին Տէֆթէրտար Մէհմէտ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ մայրաքաղաքիս ռումանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Ֆիլիպիթի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Տիգրան Զօրահանի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սարարապետի Դրան ատիկան. գլխաւորաց ճիւղին տնօրէն Միրլիվա Զիհնի փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Բօքո-լօ Ռօսանօ լրագրոյ խմբագիրներէն Պ. Նարօլէոնէ Քօրրադինիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն։

«Վհկ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ և Անատոլուի նահանգաց մէկ քանիներուն յատուկ նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ կատարուած հանգանակութեան գումարն հասած է՝ իսլամական ազգատեղիներու համար՝ 48,297 զրուշի և ընդհանուր հանգանակութեան համար ալ 60,900 զրուշի։»

—«Ցունիսի 17 Բուլանաւ Բարձր. Մեծ-Եպսրբոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալեպի, Պրուսայի, Տիարպէքիրի, Ատանայի, Էնկուրիի, Գասթէմունիի, Էրզրումի, Մուսուլի, Տրապիզոնի, Գոնեաի, Խարբերդի և Պիթլիսի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վհկ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ՄԵՍԱՖԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ. — Աւսթիկ

Մեսաֆրի ընկերութեան չոգենաւային նոր երթեւեկութիւնը՝ Ֆրանսական երկաթուղիներուն հետ կապուած.

ՍՈՒՐԱՆԱՅԻ ՇՈՒԵՆԱԻ	ԲԵՌՆԱԲԱՐԸ ՇՈՒԵՆԱԻ
Կ. Պոլսէն Բարիզ	Կ. Պոլսէն Բարիզ
Ա. կարգ 320 ֆր.	Ա. կարգ միայն
Բ. » 230 »	245 ֆրանք

Այս նոր երթեւեկութիւն պիտի սկսի 1896 յուլիս 2ին (Ն. Տ.), յորում կը մեկնին սուրհանդակ չոգենաւ Նէյէ, և բեռնարձակ չոգենաւ Քասլօճ։ 2—3

ԱԶԳ ԹԷՆԳԷՐԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թէնգէրիի ընկերութեան 1892ի 5% պարտատէրերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1896 յունիսին թիւ 8 կորոնը իրենց պիտի վճարուի այս թուականէն ըսկսեալ Օմ. Կայս. Պանքային մէջ ի Ղալաթիա, մէն մի պարտատէրի համար 11.50 ֆրանք։ 9—10

Տուն չինողներուն կը յանձնարարուի անպատճառ կարդալ չորրորդ երեսի առտղներու տաճկերէն ծանուցումը։

ՊՂԱՏՈՆԱԿԱՆ ՍԷՐԸ

(ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ԽՈՀԵՐ)

(Բ. ՄԱՍ)

Սէրը ի՞նչպէս կը ծագի. — Ատուած բարին է, ինքը իր բարութեան լիութենէն ստեղծեց տիեզերքը և զայն արգասաւորեց՝ անոր հաղորդելով իր ունեցած բարքէն մաս մը. նիւթն յաւիտենական դաղափարներու հետ հաղորդակցութեան դնողը իր սէրն էր. Ատուած իր բարութենէն էակներ արտադրեց, բաժնեց, և սիրով է որ իրարու պիտի միացնէ զանոնք վերստին. սիրոյ մէջ սիրոդին ազատութիւնը նկատի չէ առած, այլ միայն սէրը իր տեսլական առումին մէջ, այնպէս որ մեղի աւելի ճիշդ ըլլալ կը թուի Շառլ Սէքրէթանի կարծիքը որուն համաձայն՝ Ատուած կամք էր և կամաւոր էակներ ստեղծած է ըրբ սիրով միայն իրեն կը միացնէ։ Պղատոնի համար երկու տեսակ սէր կայ, մին նիւթական, յարաբերական, տեսակ մը ձգողութիւն, միւսը՝ հոգեկան (կամքի, զգացման և գաղափարի միութիւն)։

Նիւթական սէրը կը տեսնուի կենդանիներու մէջ, բրօթոզօէրներէն սկսեալ մինչեւ մարդը որոնք իրենց նմանը կարտադրեն. Պղատոն ասոր մէջ կը տեսնէ նիւթին, բնութեան տեւիւղ, անմահանալու ջանքը. ինչո՞ւ համար է որ կենդանիները կը սիրեն իրենց զաւակները զգալով անոնց մէջ իրենց յաջորդութեան կարգը. մարդն եւս տեսակին այդ տեսականութեանը կաչխատի, սակայն իր կենդանիներէն վեր էակ մը, ինչպէս կը յայտնուի իր գործերէն, ոչ նուազ բարոյական պէտք մ'ունի քան թէ նիւթականը. բարձրագոյն խոհեալ մը կը մղէ զինք կատարելութեան։ Թօրթոյ իր վիճակին հակառակ սքանչելի անշահախնդրութեամբ մը իսկոյն ձգտելու այս գաղափարը կը պաշտպանէր հոգեկանը նիւթականէն վեր համարելով իր Թրէյշէրէան Սօնաթին մէջ։ Տհսնենք թէ նիւթական սէրը հոգեկանէն վար նկատուելու ուրիշ պատճառներ ունի։ Ֆուլիէի համեմատ՝ նիւթական սէրը ճշմարիտ սիրոյ սկիզբը և նախնական պայմանն է։

Տղայ մը օրքան որ ի սկզբան բնական պէտքով մը իր մայրը կը սիրէ, բայց տակաւին իր ծիծաղին մէջ ընդհնմարել կուտայ իր անշահախնդիր սէրը. նիւթական սէրը աւելի ամփոփման սկզբունք մ'է քան թէ արտաքգման, ընկերութիւնները նիւթական սիրոյ վրայ չեն որ կը հիմնուին, այլ հոգեկան կապակցութեամբ. ի զուր նիւթապաշտները սէրը հիւլէական ձգման պիտի վերածեն, բանի որ կեանքը կայ որ կը պարունակէ իր կարողութիւններուն մէջ կամքը և մտածումները։

Սէրը լոկ նիւթական հանգամանք մը չունի, այլ հոգեկան մաս մը կայ իր մէջ և ոչ նիւթական որոշզութիւնը։ Սէրը, ինչպէս կ'ըսէ Ֆուլիէ, եթէ աղքատութեան և հարստութեան դաւակն է, իր տեսական անարատութեան մէջ նոյն իսկ հարստութիւնն է. Սիրոյ մէջ աղատութիւնն է որ անոր յարգ կուտայ ինչպէս կըսէ Սբինօզա։ Սակայն պէտք չէ շփոթել հոգեկան սիրոյ արտայայտութիւնները որոնք նիւթական ձեւով կը ներկայացուին, նիւթական սէրէն։ Առաջինին նպատակը կամքերու միութիւնն է, իսկ երկրորդինը կրքի գոհացում մը։ Ինչ որ հոգւոյ սքանչացումը յառաջ կը բերին՝ գեղեցիկ ձեւեր, գեղեցիկ զոյներ ը, գեղեցիկ ձայներ, ի մի բան ֆիզիկական գեղեցկութիւնն է. բայց այս գեղեցկութիւնները ընդհմարել կուտան ներքին գեղեցկութիւն մը որոնք են հոգւոյ յատկութիւնները։

Արդարեւ, կըսէ Պղատոն, մարմնոյ մը մէջ կեանքը, շարժումը, հարաւտ գանազանութիւնը և միանգամայն կարգն ու միութիւնը չեն որ սքանչացում կը շարժեն. և ուրիշ՞ կուգան կարգնու միութիւնը, եթէ ոչ շարժման և ներդաշնակութեան սկզբունքէն, հոգիէն. հոգին յառաջ կը բերէ գեղեցիկ գործերը որոնք անհատին դպցման և մտածումներուն արդիւնքն են. Պղատոնի համար, ինչպէս որ ամեն լուսատու մարմին իր լոյսը արեգակէն կառնու աւելի կամ նուազ ատիճանաւ, նոյնպէս հոգին իր այդ յատկութիւնները հաղորդակցութեամբ կառնու գերագոյ՛էն՝ Ատուծմէ։

Ի՞նչ է սիրոյ նպատակը. — Պղատոն կըսէ թէ մէկը ուրիշին մէջ չտիրեր անոր անձնական յատկութիւնները, որոնք կրնան կորսուիլ, այլ ընդհանուր վերացական բարին։ Ֆուլիէ կը պատասխանէ թէ որպէսզի մէկը ուրիշի մը մէջ վերացական բարին սիրելով զինքը սիրէ, պէտք է որ այդ վերացական բարին էքէնը ըլլայ, ի մի բան անձնական ըլլայ. որով երբ մէկը ուրիշը կը սիրէ՝ վերացական բարին չէ զոր կը սիրէ ինչպէս կը կարծէ Պղատոն, այլ Բարոյական կամայական գեղեցկութիւնը որուն անունը բարութիւն է. մէկու մը մէջ չէ կարելի սիրել, չէզոք, անտարբեր բարիք մը զոր ինքը ուզած չէ և որ իրենը չիրնար համարուիլ։ Նոյնն է նաև կրաւորական սիրոյ համար։ Արդէն հոգեբանութեան մէջ հաստատուած է թէ ամեն հակում անձնական է, որով անդէմ սէր չկայ. ճշմարտութիւնը սիրելը՝ իր խելքը որով իր անձը սիրել է, քանի որ ճշմարտութիւնը, այն է եղածին ճանաչումը, մեր մտքին մէջ միայն գոյութիւն ունի և ոչ անկէց դուրս։ Մեր մտքէն դուրս իրականութիւնը միայն կայ և ոչ ճշմարտութիւնը։ Այս ըսածներէս կը հետեւի թէ սէրը կամայական գիտակից բարոյն կ'ուղղուի թէ կամքերու ազատ միացումն է. արդ քանի որ սէրը կամքի ազատութեան վրայ հիմնուած է ուրեմն մէկը ստիպուած չէ ուրիշը սիրելու, որով երբ սիրէ ցնորհիւ մը կընէ։ Հետեւաբար առաջին և թանկագին յատկութիւնը սիրող էակին մէջ՝ իր զմեզ սիրելն է. ուրեմն սէրը կուղղուի ազատ, գիտակից բարութեան, սիրոյ։ Պ. Ճ. Ֆ.

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԸՍՏ ԲՍԻԱԿԱՆԻՆ ԿԸ ՔՆԱՆԱ՞ՆՔ

Կերեւայ թէ Ատելինա Բաղդիի, հըռչակաւոր Տրդչուհիին առաղղութեան և երիտասարդական փայլին միակ գաղտնիքը Բիրսի աճառը չէ, այլ աւելի՛ կեանքի սահմանոյ պարզ կանոններուն մէջ որոց կը վերագրէ ինքն իսկ, «ա՛ջ չատ ուտել և ոչ չատ խմել, այլ առատօրէն քնանալ»։

Ուտելու և խմելու գեղեցիկներու դէմ եղած իրարտոներն և յանդիմանութիւններն մեզ ընտանի են այժմ։ Աւելորդ է ծանրանալ չատ խմելու վտանգներուն վրայ։ Զարմանալի է որ մինչեւ ցարդ ոչ ոք խորհած է քաւնին տեւողութեան վրայ խօսիլ։

Այն տղայատիպ առածը «Եօթը ժամ կնոջ մը, վեց՝ մարդու մը և ութ՝ յիմարի մը համար», տակաւին ի պատուի է մեզ։ Լէօնարայի խիստ ծանօթ նկարագրական մը լրագրաց մէջ հրատարակութիւններ կրնէ ըսելով թէ կենաց յառաջացեալ ժամանակի մէջ, երեւան հանած է թէ շատ տարիներ օգտաւէտ գործունէութեամբ տնցուցած է՝ ամէն օր լիառատ ժամանակ վատնելով քնոյ։ Եթէ ընդհանուրին կարծիքին նայինք, ծայրերը շատ կը քնանան և գործունեաները ու ալիատասէրները՝ քիչ։ Թէ ժամ մը կամ երկու եթէ քունէն խլուի շահ մ'է, վերջապէս քնանալը, ի՞նչ գիտնամ, այնպիսի ախտ մ'է եղեր որ պէտք է նուազագոյն ատիճանի վերածել։

Ոչ օք գիտցած է և տակաւին չգիտի կրնայ գիտնալ — եթէ դայս չհերքէ Ռէնթգէնեան լուսանկարը — թէ ի՞նչ է քունը բնաբուսական կերպով։ Սա միայն գիտենք որ ըղեղի անարիւնային վիճակ մ'է։ Ինչո՞ւ անարիւնային վիճակ մը այնքան կազդուրիչ վիճակ մը կուտենայ։ Այդ վիճակին մէջ Ղղային խորշերը ի՞նչ կը կրեն։ Ի՞նչ տարբերութիւն կայ ապառած ու վերաբեռնուած Ղղային խորշերուն մէջ։ Ասոնք այն տեսակ հարցեր են որոնց չեն կրցած պատասխանել և դժուարաւ պիտի կրնան մեջէն ելել։ Զի կը պատասխանեն այն տեսակ խնդիրներու որք յարաբերութիւն ունին կենդանի մարդկային հետ և որք անկարելի են մարդկային խուզարկութեամբ լուծուիլ։ Զեն կարող Ղղային կենդանի խորշերը մանրադեսի մը տակ դնել և ոչ ալ հակագակի (réactif) մը ենթարկել։ Սակայն գիտենք և պարտինք գիտնալ խիստ յստակօրէն թէ ի՞նչ է քունը գործնականապէս։

Մնունդի մը չափ կարեւոր է մեզ այն, մինչեւ իսկ կրնանք ըսել՝ սնունդէն աւելի կարեւոր, որովհետեւ քունի զրկում մը աւելի մեծ վնաս կը հասցնէ և աւելի չուտ կը մահացնէ քան սնունդի պակասութիւն ու զրկումը։ Այս անշուշտ ընդհանուր կերպով ծանօթ է մեզ, այլ իր կատարեալ նշանակութիւնը ըմբռնած չէ տակաւին։ Մարդոց մեծագոյն մասը ընդհանրապէս քիչ կը նիրհեն և երբ կ'ելնեն անկողնէն՝ տակաւին քնանալու փափաք մ'ունին, յաճախ օրուան մէջ ալ պարբերաբար մրափի մը ենթակայ ըլլալով։ Բայց ամէն օք, առողջ վիճակի մէջ, իր սահմանը ունի։ Այս բանը ակներեւ է երբ անկողնոյ ծառայէ մէկը, օրինակի համար, երբ արուեստի հիւանդութիւն ունի։ Ի սկզբան չատ կը քնանան, պարզապէս որովհետեւ պակասներ կան լեցնելիք։ Սակայն երկու կամ երեք օրէն վերջ սահմանը եկած լրացած է, և բացարձակապէս անկարելիութեան կը մատնուի որոշեալ ոեւէ ժամանակէ մը աւելի քնանալ։ Մանուկներ որոնց թոյլ կը տրուի ննջել օրքան կրնան, իրենք յայտնի ժամանակ մ'ունին։ Կը կարծուի թէ կարելի է չատ քնանալ, որովհետեւ այն մարդիկ որք ընդհանրապէս չատ քիչ կը ննջեն, ինքզինքին աւելի ծանր կ'ըզգան երբ իրենց որոշեալ ժամանակէն աւելի քնացած ըլլան։ Անշուշտ, բայց այդ կը վերագրուի սովորութեան մը յանկարծակի խզման։

ԼԵՒՈՆ ԹԻՒՅՍԻԶԵԱՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ ՁԷԼԱԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԳԱԼՂԻԱԿԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴԱՊԻԹԵԱՆՑ

Կալաթա կամուրջին դէմը թիւ 7

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

Ա. ՌԶՆՈՒՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ—ԳԱԼՂԻԵՐԷՆ

ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Ուէտարդ)

ՈՒՂՂԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿԱՐԵԼԱԿԱՆ

ԱԻԵԼԻ ՔԱՆ 50,000 ԲԱՌ, ՈՉ ԵՒՏՅԼՆ

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ նոր հայերէնի գրեթէ բոլոր բառերէն զատ, գիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ հանդերձ իրենց Դաղղ. Ցարգմանութեամբն։ Բառից զանազան առումները բացատրուած են բազմաթիւ օրինակօք։ Սոյն խնամեալ եւ յոյժ կարեւոր գործը ճշմարիտ ուղղորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Դաղղիերէն լեզուի, ինչպէս նաեւ սոյն լեզուի ուսման պարապողներու առ հասարակ։

Գործոյն վերջը աւելցուած է գաղղիերէն լեզուի անկանոն եւ պակասաւոր բայից պարզ ժամանակներու մէջ ցանկն հանդերձ պիտանի եւ կարեւոր ծանօթութեամբք, որք մեծապէս պիտի օգնեն ուսանողին։

Էջ իր 1000, ընտիր Ցոլի վրայ մաքուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զարդարդ կազմով, որք բառարանի մը համար զրեթէ նոր եւ գնահատելի են որքան պարունակութիւնը։

☞ Գին՝ { Զօրաւոր քարտոնէ կազմ 25 ֆր. Լարակազմ 27, Կիսակաշի 32 »

Կեդրոնատեղին է Ս. Մատթէոսեան վաճառատունը, թիւ 27 Ֆինճանճիլլար եսքուշու Կ. Պոլիս։ Կը գտնուի Պ. Պալենցի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Բերա Մեծ փողոց Պ. Ալյսի եւ Գալատիոյ գրատունները եւ Ղալաթիա Մահմուտիէ ճատտէսի թիւ 42, Ռօման եւ ընկ. թղթավաճառատունքն։

ԻՐԵՎՕՐՎԱ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ Է ԱՅՍՏԵՂԻՆ

Այս անուանի գործարանը հիմնուած է վերջին տասնամեակներուն ի Գերմանիոյ Սիրուն տպագրութեամբ ի լոյս հրատարակելու համար գրքերու հաւատարիմ գործակատարներ։ Այս ամենայն գրքերուն գինը ձեռքի չի վաճառուիր. այլ ամենայն պատուիրանք հասնի մինչեւ 8 տարեկան գրքերուն համար 100 տոկոսի մինչեւ 20 տարեկան գրքերուն համար, Գրքերը պիտի ստանան ամէն, որոնք իրենց գրքերուն համար դիմեն Ամերիկեան տպարանի Գալատիոյ Ալի Ֆաուտի թիւ 20, Տ. Գ. Քարտիսիանի։

Վակտան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Ցունիս 18.30 1896

Անուանումն եւ Վճարեալ	Թուականը	Անուանը Արժեղաթղթոց	Ընթացիկ Գիներ
100	1881	Քոնսոլիդիտ A	66 —
100		» » B } 1%	36 20
100		» » C	23 —
100		» » D } զոցուած	22 30
400		} բացուած	22 23
100		} միջօրէ	22 26
100	1870	Բուլղարիա. } զոցուած	102 25
ֆր. 500		} բացուած	106 50
Ասկ. Վճր.		} միջօրէ	106 37
20 10	1890	Օսմանիի 4%	— —
22 11	1869	Քրէտիի ժէն. Օթ.	7 31
10 5	1872	Օսմ. Օթ. սք Շ. Է Վ.	4 22
140 140	1873	Լաւրիոնի	56 —
500 300	1889	Ճնատոլուի (Բաժ. 3%	606 50
500 500		Սրկանանդիր (Պրեմ. 3%	315 —
20 8	1882	Թրամուէյ (Բաժ.	7 75
500 500		(Պրեմ.	189 —
500 200	1883	Օսմ. Ռէնտի	15 30
1.40 1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 6%	1 47½
11 5½	1893	Օսմ. Ապահովագն. Ընկ.	4 63
500 500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրբոս	383 —
Քարաւանների արժեղաթղթոց գիներ			188 —

ՄԹԻԼԱՆ (Բրիմ) ԻՒ ՎՃԱՌ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	6	10
1 ամսուան համար	8	10
1 օրուան համար	4	—
Ռիբաթ	8	—
Կանեկի (Հէվալսիզ)	—	35
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՇԱՆԱԳՈՒՈՅ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	—
Փարիզ » Ֆր.	22	90
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	10	90
Պերլին չէք Մարք.	18	45
ՄԹԻԼԱՆՔ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՎՃԱՌ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	5	75
1 ամսուան համար »	15	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	02
20 Ֆրանքնոց	87	19
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	15
Քրիվից	51	10
Բուլպ Ղպաղրամ	8	59
Մէնիտիկէ	168	23
Մանը արծաթ	101	—
Մէճիտիք	97	30
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի Բէրօռ	— —	13½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 1 Ցուլիս		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնեկ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	21	55
D (Բացուած »	— —	—
D (Զոցուած »	21	—
Բուլմելիի Երկաթուղի »	107	50
Բրիսրիպէ »	150	05
Մարսալիոն Պարտատոմսեր »	492	—
Օսմանիյէ »	395	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	358	—
Պանք Օթոման (անուանկին.) »	579	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	160	90
» » 4½% »	104	50
» Իտալական »	89	65
Քրէտիի Լիոնէ »	784	—
Քրէտիի Ֆոնսիէ »	— —	—
Քոնդու

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ **20**ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքովա **37**
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՎՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթը	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ
Գալիա-Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօվիէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԷՊՐԼԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 2.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌՍԱԼԷՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգ. ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փոխարէն հանրութեան։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալվածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստացագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԱՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի Վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՅԷՐԻ

Գարանը Տագիզ Ֆապրիգայը հիմայս ունի տիւրիք վէ պէյուրիք Բարի տէկիրմէնէրի հասլամը եէվմիէսինէն 312 աէնեսի Թէմմուզը իպթիտասընտան Թըրինը էվվէլի զայէթինէ տէկին հասը օլանագ մըգտարը Ֆիրուզիթ օլունմագ իւրդէ մէկերի միւայիտէէ վագ օլունարագ պունարատան բազմալը պէհէր գըեէյի ճէտիտի 10 վէ ինձէ քէրէք 7½ վէ գապ քէրէք 7 վէ բասրալը 6 փարատա վէ խալիս չէվրէնտինին քէգա պէհէր գըեէյի ճէտիտի 3 վէ ատի չէվրէնտինին 1 վէ զավըրը ½ վէ գարամոցը 3 վէ Թոգ Թօփրաղը ½ փարատա Թալիպլերի եօնտէսինտէ օլատուզընտան գամը Ֆիյաթ իլէ իւթիրայա Թալիպ օլանլարը մագամը այիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ խլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 58 3—3

Տէրսաատէթ վէ Գիւլսաը Սէլէսէ իլէ Զարթանա վէ Ճիվարընտա պուլունան Ճիւնուսը Ճէնապը չահանէ իչին 312 աէնեսի Թէմմուզը իպթիտասընտան իթիպարէն 1 աէնէ գարֆընտա մուգիմագի լահմը պէհէր գըեէյի ճէտիտի 4 դրշ. 10 փարատա Թալիպի եօնտէսինտէ օլուզ հագիրանը 19ընտը չարչանպին կիւնիւ գարարը գամիսի վիրիլէտէկինէն թէնկիզը ֆիյաթ իլէ Թաիպ օլանլարը մագամը այիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ խլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 59 3—3

Գէզ Ֆապրիգայը հիմայս ունընտա միւԹէրքիւիւմ վէ մէվնուտ օլուզ Ֆիրուզիթ օլունագ 3000էն 4000 առէտէ գառար միւՀամէլ բամուգ չուվալը պէհէր առէտի 1 դրշ. 30 փարայա օլարագ Թալիպի եօնտէսինտէ օլուզ հագիրանը 20ինձի կիւնինէ գառար միւգայիտէսի իչնա օլունարագ գարարը գամիսի վիրիլուզ Ֆիրուզիթ օլունագանընտան իւթիրայա Թալիպ օլանլարը մագամը այիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 60 3—3

Մէրքէզը Սալթանաթը Սէնիթէէ պուլունան ասարիը չահանէ իչնէ Ֆիրուզիթ իչին 312 աէնեսի Թէմմուզը իպթիտասընտան ի Թիպարէն նիգարիէ երդաք անպարընա պէլ միւնապատա միւգայիտաը լազմ կէլէն 72,000 գրեէ նէրիա տապուրընընը իթասընա Թալիպ օլանլարը մագամը այիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ խլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 62 3—3

Ամիթապատա պուլունան վէ հապագ էլիմնապ պուլունաբրբլանագ օլան հէր ընդրի Ճիւնուսը Ճէնապը միւլիւքանէէրին իասարէլերի իչին մուգիթագի օլուզ մահսիսնէէ մէկգրի միւնապատա գանանան երդաբը միւրէնէվէրինէ իթասընա պուրասա Թալիպ օլանլարը մագամը այիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ խլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 63 3—3

Պէյնէնի Օրասի հիմայուն մէրքէզինէ պուլունան Ճիւնուսը Ճէնապը միւլիւքանէէրին 312 աէնեսի թէմմուզը իպթիտասընտան իթիպարէն իասարէլերինէ մուգիթագի օլուզ մահսիսնէէ մէկգրի միւնապատա վագ օլանան չէքերի իլէ հագիրանը միւի իչին մուգիթագի լահիր վէ սանանը իթասընա պուրասա Թալիպ օլանլարը մագամը այիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ խլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 64 3—3

ՄՈՍ
ՇՈՒԵՅՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբարան, Գրասենեակ, Մէրկէզական
Լ. Մաս Մէյ Ֆէր-Բանկ Ընկերութիւն

Անունք	Գինք	Անունք	Գինք
Բանկոտ	3000	Գրաս	2500
Անգլիա	3000	Նէսլէ	2400
Գէլսէրս	3000	Ամերիկա	2350
Գէսանտրու	3000	Բէրա	2350
Տարտ	3000	Պէյնրս	2000
Սուանի	3000	Տաարդիր	1500
Մարսիլիա	2500	Տրիլէ	1500

Դիմել առ Թ. Վ. ՎԻՐՕԼ և ԸՆԿ
Ուրքիոյ խան
ՃՃԷՏՄՍ ՄՍՈ Լ ԸՆԿ.
330 34, Ճէլամ Սաղիրի Լիմբրակ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԵՐՔԵՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Փարիզ, Վրէրի փողոց, Թիւ 40
Կ. Պոլսոյ միակ կեդրոնատեղին է Բերա, Սեծ փողոց նախկին օթել տ'Անկլիթէռի տեղը նոր շինուած շէնքն Թիւ 463

ՍՏՈՒԳԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒՃԱՌ
Օլիմպիա Գիսրիւի
Լընդոն բալմէր պիւսթիւի
Կարագ եւ շորթալ
Ամեն տեսակ Խրլիկ
Զինական Թէլ
Տուփերու մէջ պատուած բանջարեղէն

Նարարով շինուած պտուղներ
Ամեն տեսակ գինիներ
Զանազան նպարեղէն
Ամեն տեսակ ուտելիք
Ֆրանսական գինիներ
Լիմոնի քաղցրները

—o—

ԱՌՏՆԻՆ ՊԱՏՈՒՃԱՌՆԵՐ
Սեղանի սպասք
Խոշանակի ամբողջ գործիքներ
Փայտէու մետաղէ պնակ ու ափսէ

Խոհանոցի կազմածք
Մետաղէ զաւաթ եւ Թէյանոթք
Գաղանա բիւրեղէ ամեն տեսակ պիտոյք
Տեսակ տեսակ անուշ հոտեր
Զանազան կաներ
Մարմնամարզի գործիքներ
Զրանի եւ պարտէզի պիտոյք
Լուսարի զանազան ոճառներ
Հեծելանիւներ եւ այլն

Թէ մեծաբանակ եւ Թէ փոքրաքանակ գնուած տպրանքները ամենայն գիւրութեամբ ու առանց վնասուելու կը փոխադրուին մինչեւ փափագուած տեղը։
638 13—24

ՏԱՐ ԻՒՍ ՍԷՆԱԱԻ ՕՍՄԱՆԻԷ

Մարրուճճըլարտա Թիւրիք Ապուտ էֆէնտի խանընտա Նօ. 1։ | Անգամ զարուսընտա Թէրլատէֆի-լերտէ Նօ. 13

Իսանէ ինձանը իլուն լազմ օլանագ հէր նէվ բէրէսէ վէ տօղրանա վէ սահիբ Թանի կալայտան վէ նախատ Ֆապրիգա մայինէն կէլմէ տէօշէմէլիրէր վէ բէնտէլէնմիշ լամպալը յիյէտէնէ գարամամաը. հէր նէվ բասա վէ զօնուզ տիլմէլէր վէ գարու բէրմէզլարը, վէ էպնիտէնդն ի վէ տրը Թարաֆընա լազմ օլան տիլմէլէր վ. օյնալա, տանՁելալար, տօղրամամալար վէ գայրիհիմ. մէգգիր Ֆապրիգասա պուլուրը մարինալարը իլէ մունասապատ վէ նէվզուսու տէտանէնդարտա իսկ օլունուսա, նէՁիսանէ վէ գէշանՁէկը Ֆէվզ էլատէսի իլէ պէրապէր, բէրգապէ գասալ գիՁէզ տերբէնտէ էֆէվն Ֆիտանա Ֆիրուզ օլունմագաս տը, Միւիրէսանը պանասա կէտանէրիլէ բէրէսէ վէ տօղրամալարդն իլէնմիշլէրի սահր մահալտէ Ֆիրուզ օլունան իսկ բէրէսէ Ֆիտանընտան տանա էշվէն. ուրէՁնտ սանՁըմագաս տը։

Մէգգիր Ֆապրիգասա գանէՁ ՁէՁամ պիր բէրէսէ տէօշիՁՕսու տարի պուլունուսունան, էվ Խաուրընտաց տրգաս իսէնէրին պէՁէմմէՁ պիր տէՁա Մէգգիր Ֆապրիգայը գիտարէՁ էմմէլէրի բէՁնիրէրինէ Ցիրազանէրդ նիսպէթինտէ Ֆատա՝ լերի օլունՁագ պէտէգի տիր։

Մէգգիր Ֆապրիգա կէՁասէրիլէն բյան վէ նիմանէ իւզրէ էվ ինՁասընը տարի՝ ԻնՁասիա էտիւա, մայ սահիպնէ ապյա գիտան կէՁասէրէգը։

ԳանՁագասան մասէ հէր նէվ էլալիսէ վէ Ճանիա վէ գօնա ֆիրէալարը իլէ լամպալը մանասպրաբ տարի իսկ վէ Ֆիրուզիթ օլունուր։
514 11—52

Ապահովագր. ընկերութիւն
ԹՐԻԷՍԴԷ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՖԷՐ ՄԻԶՐԱՀԻ
Ղալաթիա, Գամանտա խան Թիւ 2
548 12—150

COMP. RUSSE ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՅՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւնք

Հ. 17/29 Օսէշայի ուղղանգամ, ժամ 2ին յետ մէջօրէի։
Գ. 18/30 Աէրասունդայ ուղղակի ուղղանգամ ժամ 3ին յետ մէջօրէի. Պուրգասի ճանապարհ
Դ. 19/1 Սուքուանգամ դէպի Թոգրա-Անիոյ նաւահանգանները գինեալ հանգամանք, առաւօտեան ժամը 11ին։
Ե. 19/1 Սէվաստոպոլի ուղղանգամ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Զ. 20/2 Օսէշայի ուղղանգամ, ժամը 2ին յետ մէջօրէի։
Է. 21/3 Ադրասանդրիա, Մարսիլիա, հանգիստով Սուրիոյ նաւահանգիստները գրեթէ յանգեալ անգամ մը ժամը 4ին։

ԱՇԽ.— Հինգշաբթի 18/30, ուրբաթի օրը Ե. Գալաթիոյ Սուրբ Նաւահանգիստները մեկնող գուլարը Հիւսիսեան, Ել արան հանգիստի Գրիմսբի, Գէնուա, Սանտ ու Բոլ-Նաբոնա գալու լրագիրներ։
233

NEVRALGIES ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՏԱՄՈՒՍԻ ԳԱՒՈՒՄ, գեանց ՁԱՒՈՒԹԻՒՆ, եւ գլխոյի բոլոր ցաւանգութիւնք կը առուցին առ նուազն մէկ ժամու մէջ ՏՈՒԳ. ԳՈՒՆԷՅԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱՅԻՆ ԴԵՂԱՍԷՏՈՎ

Տուփը 3 ֆր. ատարման ծախս չկայ։ Գարիգի Դեղ. Ռուպերի, 23, Մոնէ փողոց եւ ամէն լաւ. դեղարանները մէջ։ Նեղդոնատեսի Մեսերի Ընկ. Կ. Պոլսոյ։

ՇՈՒԵՅՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՏ Ա Ն Լ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ
Ն ԲԱՔԻ ՏԷ ԸՆԿ

Մարսիլիոյ և Գ-ամ-ի ազգ. կանոնաւոր գիծ

Սիւուսի լրագնաւը Նոյեմբերսիրք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում յուլիս Դրն իրիկուան ժամ 4ին (Ք. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տարեկան տոմսերն

Նաստուրքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մոմհանէ փողոց Թ. 10
33

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	10,028,000
Ցարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարանեներ և տարա մէջ գտնուած իրանարքներ և կահաւորներ ընտիր չափաւոր տակագնօք

894 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Գալաթա, Պանկէ-Դիւգու, Ալամանիատին խան. 12, 13, 14

Շէնքի փոփոխութեան պատճառաւ, ԷԴՄՈՐԴ ՎԷՐՊԱՆՏի մասնաճիւղը ի Ղալաթիա, Թիճարէթ խան, Բէրլէմպէ Բազար, կը ծանուցանէ թէ գիներու մեծ զեղչ մը պիտի բլլայ շարժիչներուն, ցորեն լուալու մեքենաներուն, ձուլածոյ գլանիկաւոր աղօրիքի, ալիւրի մաղարանի, մաքրիչ-օդաձգիչի, ճոխարակներու, դաշնակներու, գրամարկղներու և այլնի վրայ, որք կը գտնուին միշտ ընկերութեան կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին ծուցադրութեան մէջ։

ԷԴՄՈՐԴ ՎԷՐՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՇԵՐՋԱՆԱԿ

Ծուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական Ճարտարագործութեան այլ նիւներուն Ղալաթիա, Բէրլէմպէ Բազար եւ Մէհրիէմ փողոց, Թիճարէթ խան [նախկին կեդրոնատեղի Բէժիի]

Մեծ մեքենաներ զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շաբաթան կը գրուի եռէ յանձնարարդն ուզէ։ Գարգ բարիւղի լամպերը մէկ ժամուան մէջ 0.4 դիրեկտար կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի, կը գտնուին նաեւ ճոխարակներ, ծակոց մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաներեկներ եւ ճանաչարարաբէ մինչեւ ճանաչներ, Ինինա արձուկներ, գարբնական, կոպրարարական, ատաղարգուական մեքենաներ, ջրի մենք, հիդրագործական մեքենաներ, շաղաւ, գերմանական հրկաթէ գերանիներ, ասֆալտ, խաչաձանաւոր բարդոն, խոհանոցի ամանք, կազի լամպարներ, ճեմարի կազմածք, գիմիրէզ, կարի մեքենայ, եւ.եւ.

Մասնաճիւղ
Աթէնք, Սոփոլիս փողոց, 11 [նախկին Գորտ Աթէնի]
Կեդրոններ
Ինկլանդ, Թոթինանէ Ճաշ, Դիրլոն, Ռիլատոն փոյլ.
Դարձակալութիւնք
ՍԷԼԱՆ'Ի ԻՄՄԻ | ՄԷՐՄԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՐՈՒԻԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՀԱՄԻՏ ԵԼՅՈՒ
Բարիս, Քանա, Բարդաս, Գալամատա, Շիրա, Կոլոս, Պերսանարիս, Դանիէլ։ 900

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՊԻ ՕՀԼԸԲԷԿ)
ՄԱՐԻՒ ՁԵԿԷՆ ԴՈՒՏ ԻՒՂ.
Լիովին ոչ լավ և ապրով
Գօրաբաղձ մեռած ՄԷՋԻՆ և ՁՕՎԷԼԻՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Կարիք լաւի ախորժահամ է
Մարդս մեռած հետ իւրաքանչիւր յատկութիւններէն զատ։
Երեխաներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ սարիանութիւնը
Կը բուժէ խոլերը
Կը բուժէ հովը, ցրտաբութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր ախորութիւնը
Կը բուժէ մանկանց նազանութիւնը

Բժիշկներէն շատերուն, սեղանի համար ունի, գիւրամարսելի և ամենէն փոքրիկ ստամոքսները կը ասնի չարի։

Կը գնուի բոլոր դեղատներուն և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՔԻՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼԼ

Ա Զ Դ

ՕՍԿՈՐ Էֆ. ՍՈՓԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իր նոր խանի մէջ ունեցած գինիի Տէրօն այս անգամ փոխադրուած է կալաթա Զիլիգարի փողոց Նուսուֆ Իզզէտտին խանի նեղքեւ Թիւ 2 մթերանոցն։

Սիրելաը արժանացած է Օսմանեան Իմպիրիայի և Զիրանոյի ու Պուլկարիոյ առաջին արժանի Միտալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Բարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի, մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տարեկոտ, բաղալ և յիշոցի Նոյնպէս բարդը խոզուած եղած Մասարքա և Բարթալի Տիպարկի Տիւզ օղի, որ փափկանալաց կողմէ արդէն գնահատուած են։
645 4—50

VIN BRAVAIS
ՊՐԱՎԷԻ ԳԻՆԻ

Կարգարիւ, Սենգարար և Զօրացուցիչ,
Գիսա, Գիգա, Կուարանա և Գաբաոէ բաղադրեալ,
Զգային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան, Թիգիքական և Մտաւորական յոգնութեան մանաւանդ Ապատիրութեան ժամանակ խիստ օգտակար է։
Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։
Կը գտնուի ի Պոլիս Վ. Դասապետեանի դեղատնառատունը և ամէն դեղ տրն։

ՆԱՒԱՒԼԵՑՈՒՈՑ

ՄԷՋԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւամատիսներուն (երթաւորարին հանդիպելով ի Նաւ)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի, Մարսիլիէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ մաքան, սկսեալ սարի 18էն, դէպի Գիբրէն, Իզ շիր, Տարտանէլ, Գ. Գոլիս, միւս շաբաթն, սարի 26էն սկսեալ, դէպ ի Քանարօր, (փոխոխակի Քլասմոս) Շիրա, Սէլանի, Քանա, (փոխոխակի Տէրտ-Ազան), Տարտանէլ, Գ. Գոլիս։

Գ. Գոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Նաբ, Լոնտոն, ամեն երեքշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէրտ-Ազանէն (փոխոխակի Քանա) Սելանիէն, Շիրան, Քանայէն (փոխոխակի Քանարօր) սարի 24էն սկսեալ եւ միւս շաբաթն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Գիբրէնէն, սարի 30էն սկսեալ։

Բաց ասած, ամեն տասներեքին օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, սարի 26էն սկսեալ Սուրիոյ գծին ընդհանուր Գ. Գոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր եւ Գիբրէն հանգրգելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասներեքերորդ օրը Գ. Գոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Լաթաքիա (Փոխոխակի Սամսոն) Գէրասունդ (ուր պիտի հանդիպի Սամսոն, Բաս-Սիպիա, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա գաղթ սուրհանգակին) Լաթաքիա, Սուլիսանա եւ դէպ, Նորէն Գէրասունդ, Բաս-Սիպիա, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԻ-ՆԱՒԱՐՏԻՍԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիրակուայ Լոնտոնէն, Լաթէրն, Մարսիլիէն նաւ սուրհանգակով ի, Գոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՍԻԱՅԻՆ-ՕԼԳԱՐԻՍԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ սուրհանգակաւոր Լոնտոնէն, Լաթէրն, Մարսիլիէն նաւ սուրհանգակով։ Գ. Գոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, դէպ ի Սամսոն, Տրապիզոն, Սուխում, Նովոռոսիսկ եւ Գանում սարի 27էն սկսեալ։
125

Ակրոնատեր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹ